

”Big data” kirjaston kokoelmatyön kehittämisessä

Kirjastopäivät

8.6.2017

Hanna Martikainen

JYVÄSKYLÄ

A large, abstract blue graphic element consisting of several overlapping, curved bands of varying shades of blue, located in the bottom right corner of the slide.

Tästä lähdimme

- Kelluteltu on vuodesta 2009 lähtien
- Kokemuksemme mukaan käytössä oleva kirjastojärjestelmä ei tarjonnut tarpeeksi välineitä kokoelmanhallintaan
- Emme ”osanneet” hyödyntää tilastoja
- Tausta-ajatuksena: kokoelmatyön painopistettä pitää siirtää yksittäisten niteiden hallinnasta suurempien kokonaisuuksien hallintaan
- Mukana myös testimieltä ja heittäytymisvalmiutta
- Haluttiin etsiä tai kehittää kokoelmanhallintatyökalu

Näin etenimme

- Kokoelmaprosessin muokkaus aloitettiin käytännön työssä ilmenneiden tarpeiden kartoittamisella
- (Kelluvan) kokoelman hallitsemiseksi kaivattiin apuvälinettä työtä helpottamaan
 - Aineistopoistot, aineiston kelluttaminen, budjetointi ja uuden aineiston valinta jne.
- Voidaanko edestakaista kokoelman siirtelyä järkeistää?
 - Voidaanko laina- ja kokoelmadataa hyödyntää jatkuvasti, ei vasta koottujen tilastojen myötä?

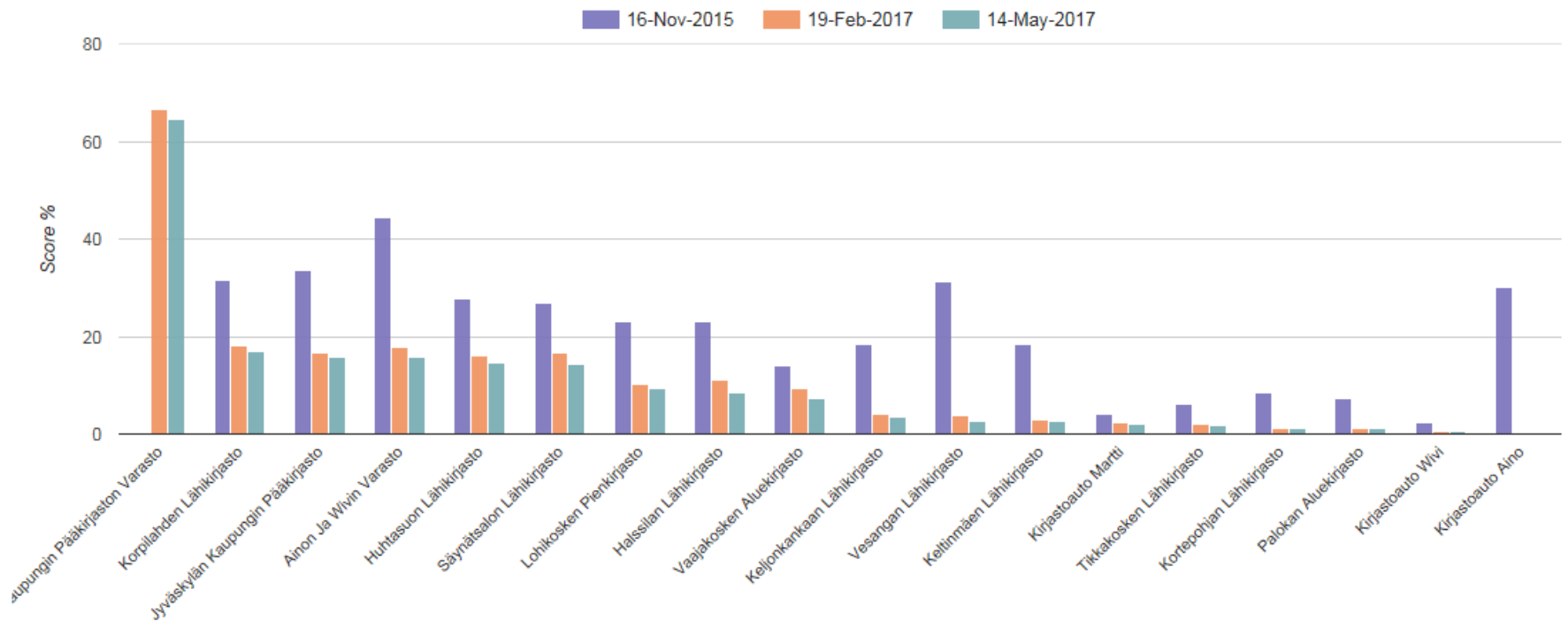
Näin etenimme

- Haettiin nopeutta ja automatisointia kokoelmatyöhön
- Muutoksen vienti tekijätasolle. Vaatimusten perusteella valittu ohjelma haluttiin tuoda kiinteäksi ja helpoksi osaksi arjen kirjastotyötä
 - Avin avustus saatiin ja käytettiin prosessin muokkaamiseen, ensisijaisesti osaamisen kehittämiseen, vuorovaikutukseen, ohjeistamiseen ja kouluttamiseen
- Valittu ohjelma (CollectionHQ) visualisoi kokoelmaa, esittää toimenpiteitä ja havainnollistaa tehtyä ja tekemätöntä työtä

Esimerkki: Umpikuolleiden poisto kokoelmasta

Collection check performance (fiction)
= kaunon umpikuolleiden poisto

Toiminnan ohjaaminen

- Työväline kokoelmapolitiikan toteuttamiseksi
 - ajastetut tehtävät: muistutukset
 - tehtävien suorittaminen yksiköissä: kuittaukset
 - seurantatyökalut johdolle: miten tehtävät suoritettu
- Samat asiat voi tehdä muillakin tavoilla, mutta ohjelma nopeuttaa ja havainnollistaa asioita

Esimerkki: Kokoelmapolitiikka käytäntöön

<p>14-May-2017</p> <ul style="list-style-type: none">Grubby Items Refresh (Fiction)Transfer List (Fiction) <p>(1 of 1)</p>	<p>15-Jun-2017 (Expected)</p> <ul style="list-style-type: none">Grubby Items Refresh (Non-Fiction)Grubby Items Refresh (Non-Book)Transfer List (Non-Fiction)Transfer List (Non-Book) <p>(1 of 1)</p>	<p>15-Jul-2017 (Expected)</p> <p>No scheduled tasks.</p> <p>(1 of 1)</p>	<p>15-Aug-2017 (Expected)</p> <ul style="list-style-type: none">Grubby Items Removal (Fiction)Grubby Items Removal (Adult Non-Fiction)Grubby Items Removal (Non-Book)Grubby Items Removal (Juvenile Non-Fiction) <p>(1 of 2)</p>
<p>15-Sep-2017 (Expected)</p> <ul style="list-style-type: none">Popular Subject Transfer (Non-Fiction)Transfer List (Non-Fiction) <p>(1 of 1)</p>	<p>15-Oct-2017 (Expected)</p> <ul style="list-style-type: none">Rebalance Push (Fiction)Transfer List (Fiction) <p>(1 of 1)</p>	<p>15-Nov-2017 (Expected)</p> <ul style="list-style-type: none">Rebalance Pull (Fiction)Transfer List (Fiction) <p>(1 of 1)</p>	<p>15-Dec-2017 (Expected)</p> <ul style="list-style-type: none">Dead Items Refresh (Fiction)Dead Items Refresh (Non-Fiction)Dead Items Refresh (Non-Book)Dead Items Refresh (Juvenile Non-Fiction) <p>(1 of 2)</p>

Lupa luopua entisestä tavasta tehdä kokoelmatyötä.
"Tässä kuussa teette nämä ja se riittää."

Transfer Items Available

Audience: All

Library Branch: All

8024 items available for transfer with a monetary value of €96,830

It is expected that transferring these items would generate an additional 24072 circulations (based on an average of three additional circulations per item).

	Fiction			Non-Fiction			Non-Book		
	Items	Monetary Value	Potential New Circulations	Items	Monetary Value	Potential New Circulations	Items	Monetary Value	Potential New Circulations
Rebalance	3330	€42,043	9990	733	€9,585	2199	671	€8,750	2013
Grubby Items Refresh	1185	€12,387	3555	1628	€18,405	4884	109	€1,131	327
Popular Author Transfer	349	€4,244	1047	-	-	-	-	-	-
Popular Subject Transfer	-	-	-	19	€285	57	-	-	-
Totals	4864	€58,674	14592	2380	€28,275	7140	780	€9,882	2340

Meillä vajaakäytöllä olevien kokoelmien laskennallinen arvo.
 Hankitaanko lisäkappaleita vai hyödynnetäänkö näitä?

Palaute

- Henkilökunta kokee fyysisen kuormituksen vähentyneen
- Käytännöllisiksi työkaluiksi koettu erityisesti nuhjuisten niteiden korvaaminen ja kuolleiden poistaminen
- Innostava ohjelma, jolla on kiva tehdä töitä

Miten työ sujuu?

- "Siirrän eläkkeelle lähtöäni, koska haluan testailla cHQ:ta, sen verran utelias olen."
- "Kahden järjestelmän päällekkäinen ja limittäinen käyttö tuntuu ajoittain hankalalta."
- " Nopeuttaa ja helpottaa päätöksentekoa. Antaa varmuutta kokoelmatyöhön, varsinkin poistoihin. Joskus kielitaito rajoittaa, jos tutkii esim. periaatteita joilla joku luku muodostuu."
- "Mielestäni hyvä työkalu! Hieman pukkaa kiirettä noiden kanssa, mutta en ota paineita.. Tämähän on vain tämä alkurumba, joka joskus helpottaa.. 😊 "
- "Loistava apuväline kokoelmatyön avuksi."
- "Hyviä puolia on ehdottomasti se, että kadonneet kirjat tulee poistetuksi CHQ:n avulla hyvin. Huonoja puolia en ole juurikaan löytänyt, kätevä työkalu! 😊 "
- "Ohjelma on selkeä ja suht. helppokäyttöinen, toimii nopeasti ja antaa selkeitä tuloksia."
- "Tänään olen kellutellut dekkareita PALJON muualle, kun täällä todella hyväkuntoisia jotka ei ole hyllystä liikahtaneet, mutta muualla ovat paljon lainassa kiertäneitä."
- "Hieman isompana kirjastona tunnemme saaneemme cHQ:sta paljon hyötyä kelluvan kokoelman hallinnassa. Myös nuhjuisten niteiden listasta on ollut hyötyä ja sen käyttö ei ole meistä ollut työläs, Aurora täytyy aina joka tapauksessa olla auki."

Esimerkki: Valinta

Dead On Arrival

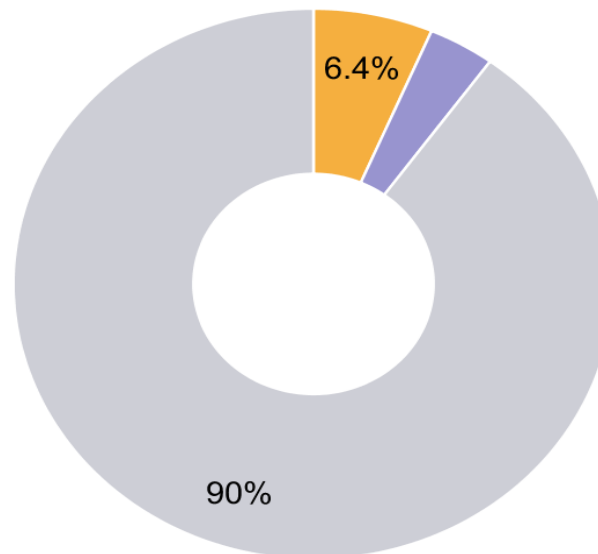
Audience: All

Current Library Branch: All

Fiction

23932 items added from 14-Nov-2015 to 14-Nov-2016

10.02% (2398) of these items achieved less than two circulations and have a monetary value of €35,970.

● Zero Circulations ● One Circulation ● More than One Circulation

Kuollut jo saapuessaan. Mitä ne ovat ja voidaanko niitä välttää?

Esimerkki: Riittääkö kysyttyä kaunokirjallisuutta kaikille?

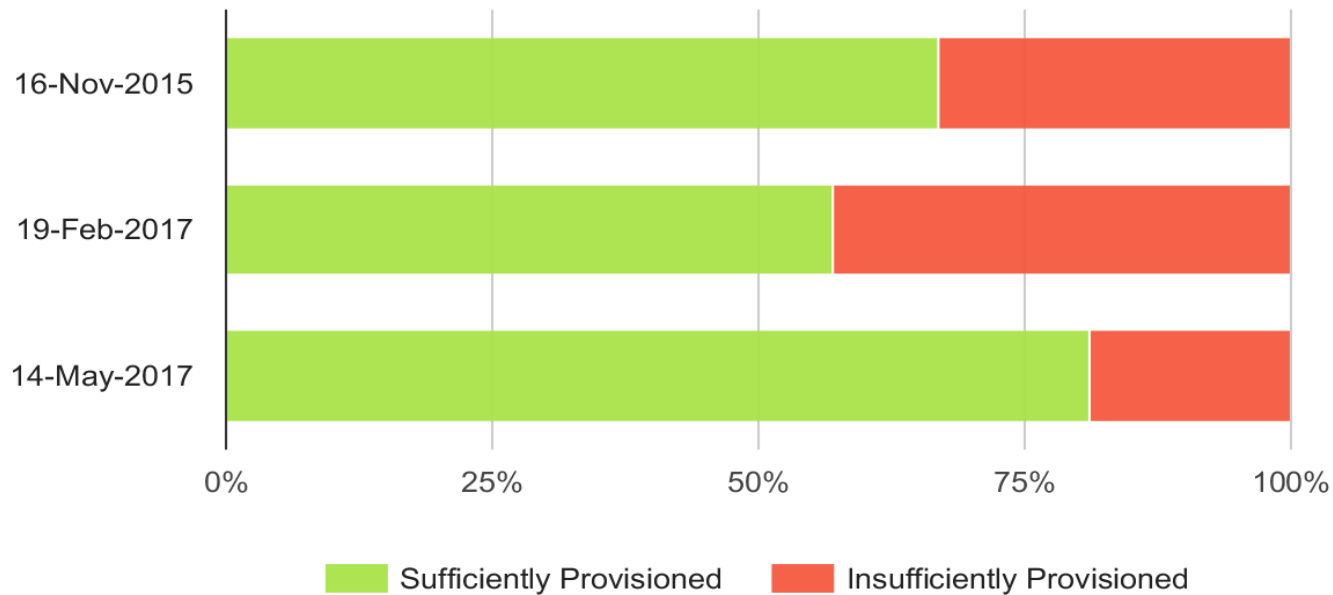
- Jyväskylä keskitti aikuisten kaunokirjallisuuden valinnan v. 2017 alusta, samalla kellutusrajaa siirrettiin, nyt aineisto kelluu heti
- Miten muutos vaikutti kysytyimpien kirjailijoiden teosten tarjontaan pääkirjastossa, aluekirjastossa ja pienkirjastossa?

Fiction Popular Author Provision

Audience: Adult

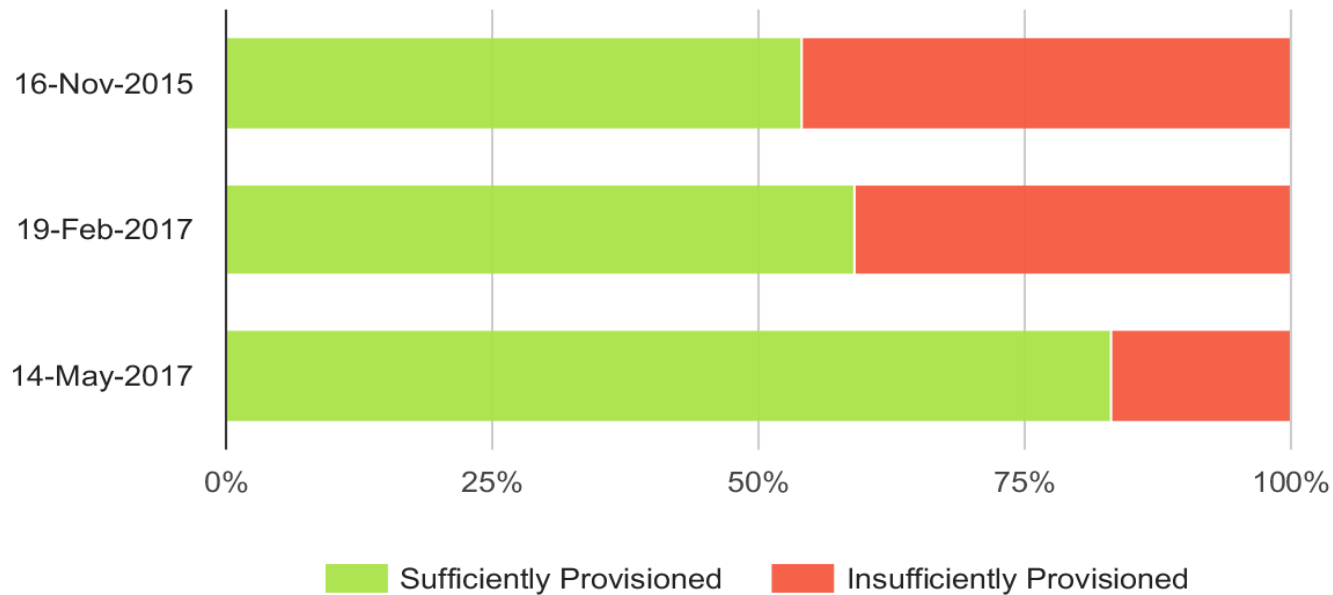
Library Branch: Jyväskylän Kaupungin Pääkirjasto

Fiction Popular Author Provision

Audience: Adult

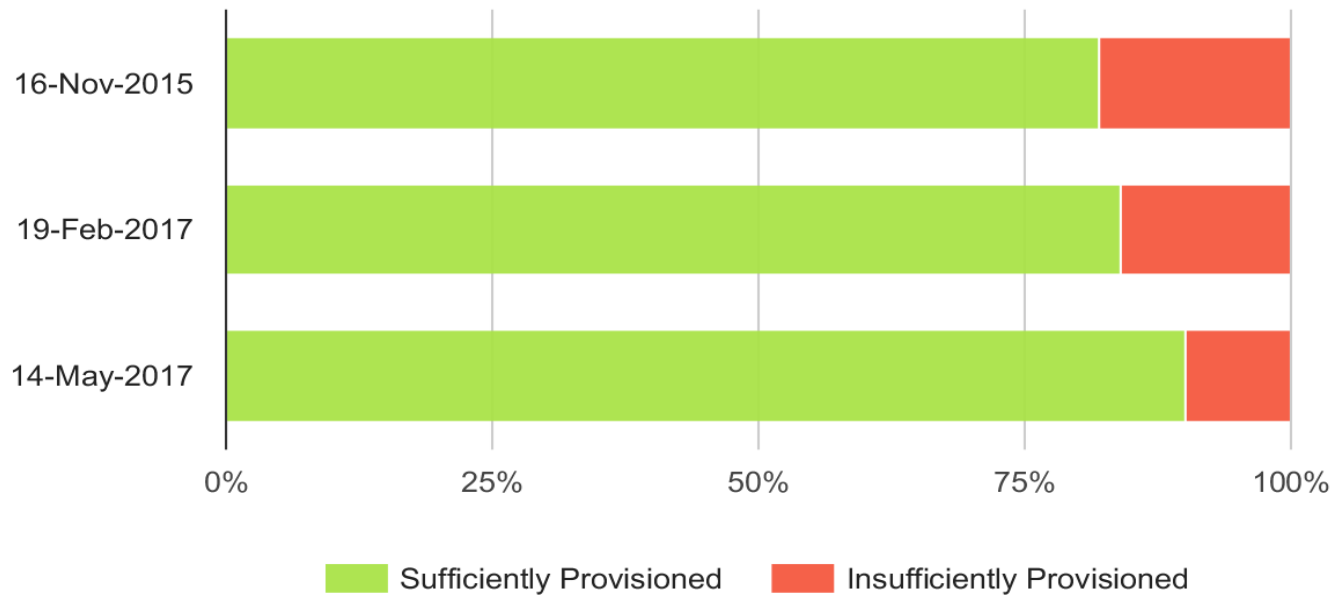
Library Branch: Palokan Aluekirjasto

Fiction Popular Author Provision

Audience: Adult

Library Branch: Lohikosken Pienkirjasto

Miten meni?

- Uudenlainen tapa ajatella ja tehdä kokoelmatyötä
 - Kirjastojärjestelmän datan hyödyntäminen, päätöksenteon helpottaminen
 - Fyysisen kuormituksen vähentyminen
 - Viesti markkinoille siitä, että koemme kokoelmadatan hyödyntämisen ja visualisoinnin tärkeäksi
 - Jyväskylän kaupunginkirjaston kehittämissuunnitelmassa työn painopisteenä lukemisen edistäminen ja tiedonhankinnan tukeminen, **muut työt teemme tehokkaasti ja aikaa säästävästi**
- **hanke tukee tavoitteita**

Ei voi olla noin täydellistä

- Ei saatu automaatteja lajittelemaan aineistoa sopiviin toimipisteisiin, vaikka olisi haluttu: meillekin logistiikkajärjestelmä?
- Nyt kaksi eri järjestelmää kokoelmatyötä varten.
- Saamme tietoa kokoelman määrällisestä käytöstä ja ennusteita lainoihin pohjautuen. Kokoelman laadullinen arviointi (klassikot!) ja tulevaisuuden tarpeiden ennakointi vaatii edelleen ammattiosaamista.
 - **Kokoelmaosaamista siis tarvitaan!**

Entäs sitten?

- Kokoelman tasapainottaminen tulossa, samalla kuitenkin mietinnässä, tarvitaanko sitä
 - Asiakkaiden osallistaminen kokoelmanmuodostukseen vs. pendelöintilainat ja –palautukset
- Keskitytty omaan kokoelmaan ja omaan teos- ja lainadataan
- Ulkoista dataa ei ole käytetty, ei hyödynnetty linkitettyä dataa, ei tehty (näitä) asioita yhdessä muiden kirjastojen kanssa

Sitten eteenpäin

- Vaihtoehtoja maailma väärällään, mihin suuntaan etenemme?
 - Mitä ulkoista dataa voisimme käyttää esim. kirjastoaineiston valinnassa?
 - Miten lisätä henkilökunnan osaamista ja tiedon hyödyntämistä?
 - Ja miten tämä saadaan tehtyä niin, että tiedon keruu ja havainnollistaminen on mahdollisimman pitkälle automatisoitu?
- Yhteinen hanke Turun kaupunginkirjaston kanssa, tavoitteena jatkaa mahdollisuuksien tutkimista yhdessä ja edistää kirjastohenkilöstön osaamista

